

DE FOTOGRAFIE TE OOSTENDE VOOR 1914 – AANVULLINGEN

Norbert HOSTYN

Deze reeks bijdragen verscheen in 1980-1981. Sindsdien vonden we nog volgende namen, zonder dat die veel veranderen aan het grotere plaatje van de Oostendse fotografie in die periode.

Intussentijd verscheen ook hét nationale standaardwerk : S.F. JOSEPH, T. SCHWILDEN & M.-C. CLAES, Directory of Photographers in Belgium 1839-1905, Antwerpen, 1997.

26. BRAND FRÈRES

Gebroeders Marc en Antoine Brand uit Antwerpen. Zij waren in origine handelaars in verrekijkers en optische instrumenten. Ze hadden hun zaak aan de Meirbrug 2.

Zoals nog andere optiekers gooiden ze zich ook in het nieuwe medium van de de fotografie.

Hun fotoatelier in Brussel, Magdalenastraat 22, opende al in 1842.

In 1845 verwierven ze een octrooi voor een kalotype-procédé dat via een negatief beeld een oneindig aantal foto-afdrukken mogelijk maakte.

Hadden ca. 1872 een bijhuis in Oostende, Kapellestraat 45 en Vlaanderenstraat 16.

We kennen een foto van het Groot Strand ter hoogte van het chalet (SAOBB DW/A050)

27. LOUIS-JOSEPH GHÉMAR

Lannoy (F), 1819-Brussel, 1873

Zeer gekend Brussels fotoatelier uit de 2de helft van de 19de eeuw, na zijn dood tot in 1894 onder de naam Ghémar verder gezet. Hij was de vaste fotograaf van het Hof (en bijgevolg van alles wat naam en faam had in de hoofdstad).

Had een bijhuis te Oostende in een houten barak hoek Louisastraat/Van Iseghemlaan.

Op die plaats zou later de fotostudio Le Bon komen.

We kennen momenteel geen foto's die met zekerheid aan het Oostendse atelier toe te schrijven zijn.

Ghémar was aanvankelijk kunstschilder, tekenaar (oa. een begenadigd karikaturist) en lithograaf, en is dus een van de velen die de overstap naar de fotografie maakten. Hij is samen met Edouard Manche de auteur van het "Album d'Ostende" uit 1841 (Dessins par Louis Ghémar et Edouard Manche. Texte par Emile Delaveleye. Ostende, chez J. Elleboudt, éditeur-libraire-relieur, rue de l'Eglise N° 3 1841" (Verbouwe 466). Samen met Gerlier gaf hij omstreeks 1855 een nieuwe reeks van 11 zichten op Oostende uit (Verbouwe 629). Ca. 1860 volgde nog een reeks litho's (Verbouwe 687-697).

Ghémar kende Oostende dus goed toen hij er zijn fotoatelier opende.

Literatuur :

Franstalige en Nederlandstalige Wikipedia

S.F. JOSEPH, T. SCHWILDEN & M.-C. CLAES, Directory of Photographers in Belgium 1839-1905, Antwerpen, 1997.

28. C.B. LAMBRECHT

Fotoatelier te Oostende rond 1904.

Aanwezigheid blijktbaar kortstondig.

Had ook een zaak in Kortrijk.

29. CYRIEL LAVA-OPDEDRINCK

Poperinge, 1 december 1860 – ?,?

Torhoutsesteenweg 37 (we vonden ook het nr. 41); laatst (interbellum) woonachtig Oesterbankstraat 16.

Was ook handelaar in rookartikelen en uitgever van prentkaarten. De zaak heette “In den steene molen”. Op het balkon van de verdieping stond dan ook een miniaturmolentje als blikvanger.

Een foto van zijn zaak is te zien op OOIB5/57 en op OOGG/67.

Was gehuwd met Silvie Opdedrinck.

Zijn prentkaarten zijn sowieso al betrekkelijk zeldzaam en nu zéér gegeerd daar ze meestal de niet-toeristische hoekjes van de stad tonen, zoals :

-Interieur Dominikanenkerk : SAOBB PK/B0622

-De Alfons Pieterslaan gezien vanaf Petit Paris met rechts Vins et Spiritueux Claeys-Isebaert

-De Koninginnelaan met de Grand Garage : OOGG/193

-De Koninklijke Stallingen : SAOBB PK/B0407

-De Muscarstraat : OOGG/188

-Binnenkoer van Autogarage du Littoral (Garage Van Cayseele) : OOGG/189

-De Torhoutsesteenweg (gezien richting LeopoldI-plein) : OOGG/67

-De Nieuwpoortsesteenweg ter hoogte van het Instituut Sint-Vincentius Ferrerius : OOGG/97

-De Nieuwpoortsesteenweg ter hoogte van 't café 't Hof van Commerce : OOGG/96

-De Nieuwpoortsesteenweg ter hoogte van het Café de la Brasserie : OOGG/95

-De Nieuwpoortsesteenweg ter hoogte van de paardenboxen : OOGG/94

-De Nieuwpoortsesteenweg ter hoogte van het café-hotel Au Coq : OOGG/69

-De Aartshertogstraat : OOGG/89

-De Villa Osterrieth op Mariakerke. Residentie van Prins Albert

-Panorama met Musée Stracké en OLV ter Duinen : OOGG/79

-Sanatorium te Mariakerke en huizen in de Raversijdestraat : OOGG/86

-Mariakerke. De Raversijdestraat en bazar “Au Petit Moulin”

-Mariakerke. Maison Louis Janssens “Au bon marché” : SAOBB PK/B2151

-St. Jozefskerk op Sas-Slykens : Bredene in oude prentkaarten N° 16

-De Kerkgoedstraat op de Conterdam (met tal van poserende kinderen) : OOIB2/198.

-De Zandvoordestraat met café Leopold II op de Conterdam : OOIB1/189

-De Vuurtorensteenweg en de vuurtoren : OOIB1/193; OOGG/107

-Afspanning De Peerdeposterij, Stene : Ostendiana III, ts. blz. 112 en 113.

-De Sint-Annakerk met kerkhof te Stene. Achteraan : de molen.

-Het clubhuis van de Yachtclub en een deel van de terreinen van de latere vuurtorenwijk : OOGG/43

-25 Ostende Grottes Hotel Terminus et Hotel des Tribunes

30. ED. LETTANI FILS

Mechelen, 1855 – ?,?

Had een tijdlang een zaak in de Louisastraat 13a.

31. WALTER LÜCKEFETT

Ca. 1912. Wellicht een fotograaf met tijdelijke licentie om personen te fotograferen op de Zeedijk en het strand. We kennen inderdaad foto's van hem personen op de Zeedijk voorstellend. Op de achterzijde staat :

“PHOTOGRAPHIE LÜCKEFETT OSTENDE-BIARRITZ-CANNES”.

Een foto bewaard in het Stadsarchief (SAOBB/M019039) is gesigneerd door Lückefett en toont een

Duits (of Hongaars?) muziekensemble poserend voor de “Maxim's”.

Lückefett -of én van zijn werknemers?- opereerde duidelijk ook op het badstrand : tal van suggestieve foto's van baadsters liggend in het water of op de rollende badkabine, in badpak of gewikkeld in een badmantel; ook baders in hun typische gestreepte badpakken.

We zagen ook foto's met achterop de stempel "PHOTOGRAPHIE LÜCKEFETT – OSTENDE – ABBAZIA – CANNES". (Abbazia is het huidige Opatija in Kroatië, tijdens het tijdvak van de Oostenrijkse Monarchie een luxe-badplaats)

Verder publiceerde hij in Oostende ook prentkaarten, oa. één met afbeelding van het terras van het café-restaurant "La Terrasse" in de Van Iseghemlaan 33. Aan details (affiches aan de muur) is de kaart 1912 te dateren.

32. HENRI PERMEKE

Poperinge, 1849 – Oostende, 1912

Elders behandeld in zijn hoedanigheid als kunstschilder (De Plate 1981/113, 144, 190).

Aangezien zijn nauwe familieband met de Ieperse fotografenfamilie Antony, is het geen wonder dat hij ook als amateur-fotograaf werkzaam was.

O.a. binnenopnamen van het Museum Liebaert in het Maria-Hendrikapark en foto's van de puinen van de uitgebrande Sint-Pieterskerk. Zijn initialen HP zijn in de glasnegatieven ingekrast.

33. PHOTOGRAPHISCHE ABTEILUNG MARINE BÜCHEREI

Wereldoorlog I. Was gevestigd in het pand van drukkerij en papierhandel Tempère, hoek Ooststraat/Kapellestraat.

Ontwikkelde zowel strategische observatiefoto's voor het Duitse leger als privé-opnamen van Duitse

militairen die in het kustgebied gelegerd waren (en die in principe enkel daar terecht konden/ mochten voor foto-ontwikkelingen).

Foto's van het oorlogsgebeuren 14-18 in en rond Oostende en in de frontstreek, genomen door meerdere militairen (oa. Carl F. Hermann) en andere fotografen in opdracht van de bezetter.

Foto's met vernielingen op afgebeeld vaak gebruikt als anti-Britse propaganda.

34. JOSEPH PIRE

Portretfotografie; ca. 1895-1900

Foto's gestempeld "Joseph Pire Ostende"

Verder geen specificaties gekend.

35. ARTHUR POTTIER

Oostende, 1877-1946

Was ca. 1904 gevestigd in de Langestraat, later op het Marie-Joséplein 9.

Legde zich specifiek toe op de scheepsfotografie.

We vonden ook als adres Zeedijk 48, maar dat was wellicht zijn privé-woonst.

Foto's van de vliegexploten van Paulhan in Oostende

36. A.J. ROVERIE

Fotoatelier op de Leopoldplaats 4-6 (= Leopold I-Plein)
omstreeks 1902.

Bestond wellicht kortstondig.

Te zien op foto OIOP2/78 : uithangbord boven een deur van het pand uiterst links op de foto.

37. AD. SIMON

Fotozaak gevestigd Kerkstraat 23 omstreeks 1900.

Gekend van enkele sfeervolle opnamen van de verdwenen buurt Euph. Beernaertstraat/Werfstraat
(ca. 1900)

38. L. STRASZAK

Fotograaf gevestigd te Brussel, Nieuwstraat 9; had een tijdje een filiaal in Oostende, Hôtel de Flandres

Op de ommezijde van een portretfoto (type "carte de visite") staat gedrukt :

- Photographie
- I. L.Straszak
- II. Photographie
- III. 9, Rue Neuve, 9
- IV. Bruxelles
- succursale
- OSTENDE
- Hôtel de Flandre

Gezien de zeldzaamheid van de foto's wellicht slechts korte tijd in Oostende.

39. PIERRE WELLECOMME

eigenlijk Edouard Wellecomme

Werkte tijdens W.O.I in een foto-ontwikkellabo van de bezetter.

Nam tijdens W.O.I een hele reeks foto's in Oostende, vooral van vernielde panden.

Hij bracht ze pas na de Wapenstilstand in omloop.

Ze zijn gesigneerd P.W. en bevatten in beeld meestal een korte duiding bij het afgebeelde gebeuren.

Was nog actief tot het einde van het interbellum en had zijn eigen fotozaak Van Iseghemlaan 75 ("Maison Pierre").

Verzamelingen :

Oostende, Kon. Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate

Oostende, Stadsarchief

Tot besluit enkele aanvullingen bij de oudere bijdragen :

-Asaert-Pierloot (De Plate 1980/3) : Van Asaert-Pierloot zijn verder oa. : foto's van de afgebrande

Sint-Pieterskerk en van de sloop van de kerk op diverse ogenblikken tijdens de werkzaamheden; foto's sloop oude schouwburg aan Marie-Joséplein; foto café St. Pierre (F. Masschaele) met een haarscherpe inkijk in de Sint-Paulusstraat.

In juli 1917 kreeg fotograaf Asaert een huiszoeking op bevel van de Duitse bezetter. Hij werd ervan verdacht stiekem foto's te hebben genomen van de vele Britse krijgsgevangenen die op de speelplaats van de Albertschool (toen Kommandatur) verzameld waren. Zijn huis paalde aan die koer. Er werd echter niets gevonden.

-Bauwens (De Plate 1980/3) : Een groepsfoto van de Spaarmaatschappij "Niets Verloren", 1

januari 1918 gedateerd; in studiodecor.

-Daniels (De Plate 1980, 3, 126, 156) : Een foto van de Langestraat met centraal het Kon. Paleis (1867)(oude verz. Abeels)

-Demeunynck (De Plate 1980/49) : actualiteitsfoto's (meestal buitenopnamen) soms eenvoudig gemerkt met een inktstempel : "Demeunynck Ostende". Oa. foto's van de vliegexploten van Paulhan.

-Géruzet (De Plate 1980/50) : Jules Géruzet (Braine (F), 1817 – Brussel, 1874)

-Fernand Krameyer (De Plate 1980/49) : Krameyer verhuisde zijn zaak naar de Van Iseghemlaan 73. Het pand, laatst een cabaret gekend als de Maxim's, waarin vroeger de fotostudio van F. Krameyer was, aan de Van Iseghemlaan werd gesloopt in mei-juni 1985.
Zie ook de bijdrage van André Vandenaauwee (De Plate 1983/189-190).

Foto van bader en baadster (in badpak!) samen op de rug van een trekpaard van de badkabinen.

-Alphonse Lagast (De Plate 1980/67) : Geboren te Reningelst op 20 juni 1842; wellicht in Roeselare overleden, na 1901; eerste huwelijk met Josepha Dejonge; tweede huwelijk met Esperance Huys

-A. Lagast-Huys (De Plate 1980/67) : Op een factuur opgemaakt in 1878 staat gedrukt :
Photographie artistique de A. Lagast-Huys
Rue de Flandre 3
Ostende
Portraits de toutes dimensions
Portraits après décès
Reproductions de tableaux
Encadrements en tous genres
Articles de Vienne et de Paris
Papeterie de Luxe
Statues & Christ, Etc. Etc.

-Le Bon : De souvenirhandel en de fotostudio werden ca. 1930 stopgezet.
Zie ook : M. Constandt, De Oostendse fotograaf Le Bon in Middelkerke, in : Graningate, 27, 106, april-juni 2007, p. 14 ev.
N. Hostyn, Louis-Ferdinand Le Bon : een Frans fotograaf in Oostende, in : Vlaanderen, themanummer : Souvenirfotografie aan zee, juni 2009, nr. 326.

*Foto van het expeditieschip "Belgica" op zee voor de kust van Oostende.
Foto van Franse matrozen gezeten in twee auto's bestuurd door heren in burgerpak, in de Van Iseghemlaan, in de buurt van Le Bon's fotostudio (1914)*

-César Mitkiewicz (De Plate 80/154) : geboren in Warschau in 1836

-Ter Bruggen (DePlate 1980/154) : Foto met redders en badpersoneel op het strand met in de achtergrond het Royal Palace Hotel (verz. De Plate 2016/1367)

-Simon Yerna (De Plate 80/154) : geboren in Liège in 1798

Het sigel SAOBB staat voor Stadsarchief Oostende-Beeldbank

Het sigel OOIB staat voor : A. VAN CAILLIE, Oud Oostende in beeld.

Het sigel OIOP staat voor : Y. VYNCKE, Oostende in oude prentkaarten

Het sigel OOGG staat voor : S. DEBAEKE, Oostende Graag Gezien